

Î N C H E I E R E

11 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Nina Vascan
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de Întreprinderea Mixtă „Incaso” Societate cu Răspundere Limitată,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Mixtă „Incaso” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Tatianeii Robu, cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 02 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de apel depusă de Întreprinderea Mixtă „Incaso” Societate cu Răspundere Limitată și s-a menținut hotărârea din 31 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 10 aprilie 2018, ÎM „Incaso” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva Tatianeii Robu, cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, la 31 iulie 2015, între ÎCS „Iute Credit” SRL și Tatiana Robu a fost încheiat contractul de împrumut nr. 634944. Potrivit contractului, debitorul a solicitat posibilitatea returnării împrumutului, dobânzii și a taxei aferente contractului, în rate lunare, conform graficului coordonat și negociat între părți. Pentru nerespectarea graficului de rambursare a împrumutului, debitorul s-a angajat să plătească pe lângă valoarea împrumutului principal, taxa aferentă contractului, dobânda și penalitatea de 0,5% pe zi.

ÎM „Incaso” SRL a relatat că, la 31 iulie 2015, ÎCS „Iute Credit” SRL, și-a onorat obligațiunile sale și a transferat debitorului suma împrumutului acordat, iar la 31 decembrie 2015, a fost semnat actul de transmitere a drepturilor asupra creanțelor ÎCS „Iute Credit” SRL.

Mai mult, reclamanta a menționat că în adresa debitorului a fost expediată reclamația, prin care a fost informată despre nerespectarea clauzelor contractuale, despre rezilierea anticipată a contractului și obligațiunea acesteia de a returna împrumutul, însă Tatiana Robu, până la data depunerii acțiunii, nu și-a onorat obligațiunile sale contractuale.

ÎM „Incaso” SRL a solicitat încasarea din contul Tatianeii Robu a datoriei în sumă de 12510,23 lei, a cheltuielilor pentru asistența juridică în sumă de 1400 lei și a taxei de stat în sumă de 375,31 lei.

Prin hotărârea din 31 octombrie 2018 a Judecătoreii Chișinău, sediul Centru, s-a respins acțiunea formulată de ÎM „Incaso” SRL.

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a constatat că cererea de chemare în judecată este una tipizată, în care nu se menționează nicio particularitate a relațiilor contractuale dintre creditorul inițial și pârâtă. Argumentele cererii de chemare în judecată se limitează la mențiunea că creditorul și-a executat obligațiunile contractuale, însă reclamanta nu a făcut acest lucru.

Mai mult, prima instanță a relatat că cererea de chemare în judecată nu conține nicio mențiune cu privire la obligațiile concrete asumate de pârâtă în temeiul contractului de împrumut și neexecutate, cu privire la ratele neachitate, mărimea lor, perioada de timp în care trebuiau achitate, calculele în baza cărora reclamantul a evaluat pretențiile la suma de 12510,23 lei.

Totodată, instanța de fond a menționat că pârâta a prezentat probe, care confirmă faptul achitării împrumutului în sumă de 25906 lei (f.d. 33-47), fiind achitat cu 2194,90 mai mult decât costul total al împrumutului.

Împotriva acestui act judecătoresc, 30 noiembrie 2018, ÎM „Incaso” SRL a declarat apel, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii din 31 octombrie 2018 a primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre de admitere integrală a acțiunii (f.d. 66, 78-83).

Prin decizia din 03 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de ÎM „Incaso” SRL și s-a menținut hotărârea din 31 octombrie 2018 a Judecătoreii Chișinău, sediul Centru.

Referitor la procesul de luare a acestei soluții, instanța de apel a constatat că prima instanță corect a determinat raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite și elucidate pe deplin, a dat o apreciere completă și obiectivă a probelor, hotărârea fiind adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale ale participanților la proces.

La 11 iulie 2019, ÎM „Incaso” SRL, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov, a declarat recurs împotriva deciziei din 02 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, cu transmiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurenta a afirmat că instanța de apel a examinat superficial cauza, adoptând o soluție contradictorie și fără argumente, aprecierea probelor dată de instanță a fost arbitrară și duce la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

ÎM „Incaso” SRL a relatat că, la 30 august 2015, intimata urma să înceapă achitarea împrumutului. Astfel, pentru perioada 01 septembrie 2015 – 20 ianuarie 2016, intimatei i-a fost calculată o penalitate în sumă de 14095,13, suplimentar la datoria de 23711,10 lei.

Reclamanta consideră că instanța ierarhic inferioară nu a înțeles cum a avut loc repartizarea sumelor, cum a fost calculată suma penalității și a considerat greșit că Tatiana Robu, obținând un împrumut de 17000 lei, peste 2 ani tot 17000 lei trebuie să achite.

La 08 august 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs Tatianei Robu, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f.d. 113).

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care Tatiana Robu să-și expună poziția față de temeiurile recursurilor.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de ÎM „Incaso” SRL este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea *Lebedinschi vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32, *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, parag. 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului sus - citat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, parag. 82).

La început, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 02 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale,

dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit. Această limită temporală este esențială pentru a asigura buna administrare a justiției și, în special, principiul securității juridice (a se vedea Marc Brauer, *ibidem*, parag. 35; *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, parag. 31).

Completul de judecată constată că, la 26 aprilie 2019, Curtea de Apel Chișinău a plasat decizia motivată, pe pagina web „Portalul instanțelor naționale de judecată” la compartimentul „Curtea de Apel Chișinău”, „Hotărârile instanței”, iar, la 02 mai 2019, a expediat-o participanților la proces, însă dovadă primirii adecvate a actului contestat nu există la materialele cauzei.

Drept consecință, instanța de recurs consideră că cererea dedusă judecătii a fost declarată în termenul prevăzut mai sus.

În continuare, completul de judecată a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurentului referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă dictează regula principală, potrivit căreia, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

La acest capitol, alin. (2) și (3) din articolul 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat. Iar, alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Mai mult, modul de prezentare și formulare a chestiunilor de drept a fost explicat în punctele 22 – 27 din Hotărârea explicativă nr. 5 din 11 noiembrie 2013 a Plenului Curții Supreme de Justiție (a se vedea similar *Trevisanato vs Italia*; 16 decembrie 2016, parag. 22 – 23, 36).

În mod corespunzător, instanța de recurs notează că reglementările referitoare la rigorile impuse de articolul 432 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă sunt redactate suficient de clar și îndeplinesc criteriul de previzibilitate. Mai mult, scopul acestui articol este, atât de a proteja interesul recurentului/recurenteii/recurenților de a obține, după caz, casarea sau modificarea deciziei atacate, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție de a se ocupa numai de probleme de o importanță semnificativă specificat în articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996 (a se vedea *Zubac*, *ibidem*, parag. 83, 105 - 106).

În consecință, limitările impuse de articolul 432 alin. (2) – (4) din Codul de procedură civilă urmăresc un scop legitim, respectând în același timp cerințele securității juridice și buneii administrări a justiției (a se vedea *Benjamin Nersesyan vs Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Marc Brauer*, *ibidem*, parag. 35; *Miessen*, *ibidem*, parag. 67; *Sturm vs Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36; *Zubac*, *ibidem*, parag. 98). Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea *Ronald Vermeulen vs Belgia*, 17 iulie 2018, parag. 44).

Instanța de judecată observă că recurenta a criticat decizia din 02 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău în baza articolului 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă. Totuși, în virtutea principiului *jura novit curia*, instanța de recurs are competența de a decide asupra caracterului juridic al argumentelor inserate în cererea de recurs, prin examinarea lor, în lumina temeiurilor articolului 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

În plus, Colegiul subliniază că recurenta nu a criticat textele de lege aplicate de instanța de apel. Mai mult, nu a dat detalii cu privire încălcările comise de instanța de apel pe care le-ar fi considerat esențiale.

Colegiul judiciar relevă ÎM „Incaso” SRL nu a invocat argumente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate. Astfel, dacă instanța ar purcede la examinarea cererii de recurs motivate într-o asemenea manieră, atunci s-ar substitui autorului acesteia în formularea unor critici împotriva actului judecătoresc, ceea ce ar echivala cu un control efectuat din oficiu și ar pune la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea completului de judecată. Or, un atare exercițiu este inadmisibil în condițiile în care, prin prisma articolului 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, precum și argumentul ilegalității deciziei atacate.

Pe baza celor prezentate, completul de judecată constată că recurenta nu a adus suficiente argumente cu privire încălcările comise de instanța de apel, pe care le-ar fi considerat esențiale și ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze/modifice hotărârea judecătorească contestată. Prin urmare, temeiurile invocate nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la articolul 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecății nu corespunde condiției de a fi efectiv (a se vedea, inter alia, *Petrovic vs Luxemburg*, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, *Sturm*, ibidem, parag. 32).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată cu obiectivele securității raporturilor juridice și buneii administrări a justiției, după caz, s-a accentuat rolul instanței supreme de a interpreta uniform legea și de a soluționa litigiile apărute în cadrul aplicării legilor, în raport cu obiecțiile formulate în recurs. Deci, în opinia instanței, normele de drept nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurentului de acces la un tribunal.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din C.E.D.O., instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză și de trăsăturile speciale ale procedurii în ordine de recurs (a se vedea, inter alia, *Latourniere vs Franța*, 10 decembrie 2002, parag. 2; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). În concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, parag. 45; *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag. 46; *Guelfucci vs Franța*, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun

direct în cazul de față, de vreme ce esența și temeiurile din recursul dedus judecății, inclusiv și argumentele din el, nu sunt în stare să afecteze legalitatea deciziei atacate sau a procedurii în ansamblu.

Având în vedere circumstanțele care preced, completul de judecată decide în mod unanim că recursul declarat de către ÎM „Incaso” SRL, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu articolul 270, articolul 433 lit. a) și articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de ÎM „Incaso” SRL, reprezentată de avocatul Natalia Covaliov.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Nina Vascan

Dumitru Mardari